

oraz jako nidikol i fakultatywny ksylobiont (KORGE 2005: Rote Liste und Gesamtartenliste der Kurzflügelkäfer (Coleoptera: Staphylinidae) von Berlin. [W:] Der Landesbeauftragte für Naturschutz und Landschaftspflege/Senatsverwaltung für Stadtentwicklung (Hrsg.): Rote Listen der gefährdeten Pflanzen und Tiere von Berlin. CD-ROM). Chrząższe były też poławiane w mrowiskach *Formica truncorum* FABR. (STANIEC, ZAGAJA 2008: *ibid.*), w pułapki ekranowe w lesie dębowym (ASSING 2007b: Linzer biol. Beitr., **39**, 2: 791-797) i czerepak samochodowy (RENNER 2002: Coleo, **3**: 1-12).

Puszcza Notecka leżąca na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, obok Brandenburgii i Niziny Mazowieckiej, jest jednym z najdalej na północ wysuniętych regionów występowania *Medon rufiventris* w Europie Środkowej. Należy przy tym zaznaczyć, że gatunek ten znany jest z jedyne go, izolowanego stanowiska na południu Półwyspu Skandynawskiego (ASSING 2006: *ibid.*). Stanowisko w Puszczy Noteckiej, na którym znajdowano chrząższe, to jest brzeg drzewostanu sosnowego na niewysokim wzniesieniu w zwartym kompleksie leśnym, jest silnie eksponowane i nasłonecznione. Wielkość obszaru leśnego, jakim jest Puszcza Notecka (ok. 127 tys. ha) wpływa łagodząco na warunki klimatyczne – jest to część Niziny Wielkopolskiej o najniższej liczbie dni mroźnych i upalnych. Opady roczne w granicach 530–570 mm oraz średnia roczna temperatura 7,8–8,1°C nie stawiają Puszczy w kategorii terenów skrajnie suchych, nawet jak na warunki Wielkopolski (Atlas encyklopedyczny PWN, 1998). Warunki te mogą więc sprzyjać występowaniu tego ponto-mediteranejskiego gatunku na tym obszarze Polski i Europy Środkowej.

Znamiennym jest także fakt znalezienia imagines *M. rufiventris* w chodnikach larwalnych pospolitych gatunków ksylofagicznych zasiedlających sosnę. Wydaje się więc, że dla zapewnienia warunków bytowania populacji tego gatunku, duże znaczenie może mieć pozostawianie do naturalnego obumarcia drzew zamierających i zasiedlanych przez owady kambio- ksylofagiczne, które zwykle wycinane są w ramach utrzymania stanu sanitarnego drzewostanów.

Andrzej MAZUR, Kat. Entomol. Leśnej UP, Poznań

555. Nowe stanowiska *Batrisus formicarius* (AUBÉ) w Polsce (Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae)

New records of *Batrisus formicarius* (AUBÉ) in Poland (Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae)

KEY WORDS: Staphylinidae, Pselaphinae, Batrisini, *Batrisus*, new records, Poland.

Batrisus formicarius (AUBÉ, 1833) jest jednym z rzadszych chrząższy z podrodziny Pselaphinae znanych z Polski. Jak dotychczas wykazano ten gatunek z bardzo nielicznych stanowisk znajdujących się na terenie Niziny Mazowieckiej, Dolnego i Górnego Śląska, Roztocza, Beskidu Zachodniego i Wschodniego, oraz bliżej niesprecyzowanych lokalizacji, cytowanych w literaturze ogólnie jako «Pomorze» i «Prusy» (BURAKOWSKI i in. 1978: Kat. Fauny Pol., **XXIII**, **5**: 1-356). Po opublikowaniu „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1978: *ibid.*) wykazany był jedynie z Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992: Wiad. entomol., **11**, **3**: 133-141), jednak bez wskazania dokładnej lokalizacji. Ogólnikowe dane z Pomorza i Prus wraz ze stanowiskiem z Białowieskiego Parku Narodowego były dotychczas jedynymi dotyczącymi północy kraju. Większość doniesień (wyjątkiem jest jedynie wspomniane stanowisko z Puszczy Białowieskiej) o poławianiu *B. formicarius* w Polsce jest bardzo przestarzała i pochodzi sprzed ponad 60 lat.

Poniżej podajemy nowe stanowiska tego rzadkiego marnika, w tym po raz pierwszy wskażemy na jego występowanie na Pojezierzu Pomorskim oraz uzupełniamy dane o stanowiskach w Puszczy Białowieskiej (o ile nie zaznaczono inaczej, okazy znajdują się w zbiorach autorów):

- Pojezierze Pomorskie: Bielinek nad Odrą (VU46), 28 VI 2010 – 1 ex., leg. R. RUTA.
- Puszcza Białowieska: Białowieski Park Narodowy (FD94), oddział 399, 20 VI 1991 – 1 ex., leg. M. WANAT, oddział 373, 23 VI 1991 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA, 15–27 VI 1991 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC [okazy, na podstawie których gatunek ogólnikowo wykazano z Białowieskiego Parku Narodowego (BOROWIEC i in. 1992: *ibid.*)].
- Śląsk Dolny: Zimna Woda ad Legnica (WS77), 16 V 1992 – 1 ex., leg. M. WANAT; rez. „Wąwóz Myśluborski” ad Jawor (WS75), 29 VI 1992 – 1 ex., leg. M. WANAT.
- Roztocze: Roztoczański PN, rez. „Czerkies” (FB50), 8 VI 1988 – 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

Batrisus formicarius jest największym polskim przedstawicielem plemienia *Batrisini*, w którego skład w naszym kraju wchodzi ponadto kilka gatunków rodzaju *Batrisodes* REITTER. Zasięg *B. formicarius* obejmuje dużą część kontynentu europejskiego, od Hiszpanii na zachodzie po Rosję i Ukrainę na wschodzie, w centralnej części sięgając na południe do krajów bałkańskich, a na północy dociera do Szwecji (LÖBL, BESUCHET 2004: [W:] LÖBL I., SMETANA A. (red.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, 2: 272-329). Ze względu na preferowanie cieplejszych stanowisk, gatunek ten częściej można napotkać w Europie Południowej – już na Słowacji nie należy on do rzadkości. *Batrisus formicarius* związany jest z koloniami mrówek z rodzaju *Lasius* FABR.; jako preferowany gatunek gospodarza wymieniany jest w literaturze *L. brunneus* (LATREILLE), a występowanie omawianego marnika zdaje się być ograniczone do starszych, naturalnych lasów liściastych (FRANC 1992: *Acta Univ. Carolinae*, 36: 299-324). Jego obecność sugeruje wysokie walory przyrodnicze stanowiska, a polskie znaleziska na terenie Puszczy Białowieskiej, Beskidów, Roztocza czy Pogórza Kaczawskiego potwierdzają charakter *B. formicarius* jako gatunku wskaźnikowego dla mało zmienionych, bogatych siedlisk leśnych.

Paweł JAŁOSZYŃSKI, Poznań

Marek WANAT, Muz. Przyr. Uniw. Wrocław., Wrocław

Rafał RUTA, Zakł. Bioróżn. i Taks. Ewol., Inst. Zool. Uniw. Wrocław., Wrocław

556. Nowe stanowisko *Octotemnus mandibularis* (GYLLENHAL, 1813) (Coleoptera: Ciidae) w Polsce

New locality of *Octotemnus mandibularis* (GYLLENHAL, 1813) (Coleoptera: Ciidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Ciidae, *Octotemnus mandibularis*, new locality, Poland.

Rodzina Ciidae jest reprezentowana w naszym kraju przez 44 gatunki mycetofilnych chrząszczy. Większość znanych gatunków z tej rodziny to mycetobionty, żyjące w owocnikach grzybów nadrzewnych. Rodzaj *Octotemnus* MELLIE, 1847, w Plearktyce reprezentowany jest przez 14 gatunków, z których dwa: *O. mandibularis* (GYLL.) i *O. glabriculus* (GYLL.) występują w naszym kraju (BURAKOWSKI i in. 1987: *Kat. Fauny Pol.*, XXIII, 14: 1-309).

O. mandibularis jest gatunkiem europejskim, dość szeroko rozmieszczonym, znanym z 21 krajów Europy oraz Wschodniej Syberii (JELINEK 2008: [W:] LÖBL I., SMETANA A. (ed.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, 5: 1-670). Mimo dość szerokiego rozmieszczenia geo-